

Streszczenie

Wstęp. W ostatnim czasie w medycynie obserwowany jest stały wzrost zainteresowania problematyką jakości życia. Coraz więcej uwagi poświęca się na dobrostanowi pacjentów z różnymi chorobami przewlekłymi. Jednocześnie wydaje się, że problematyka roli zaburzeń węchu u osób z przewlekłym zapaleniem zatok przynosowych (PZZP) jest bardzo słabo poznana. Długotrwały proces zapalny w obrębie zatok może prowadzić do zmniejszenia roli zmysłu węchu w życiu pacjentów z PZZP, co powoduje istotne pogorszenie ich jakości życia. Prawidłowo funkcjonujący zmysł węchu jest niezwykle ważny dla człowieka. Dotychczasowe badania zaburzeń węchu zaowocowały m.in. powstaniem kwestionariusza specyficznego dla dysfunkcji powonienia. W anglojęzycznym piśmiennictwie istnieją opracowania dotyczące oceny ogólnej jakości życia osób z PZZP, jednakże tylko pojedyncze doniesienia traktują o jakości życia związanej z węchem. W polskiej literaturze brak jest tego typu opracowań.

Cel pracy. Celem przedstawionej pracy była ocena zdolności do prawidłowej, samodzielnej oceny funkcji węchu przez pacjentów z przewlekłym zapaleniem zatok przynosowych oraz roli jaką węch pełni w ich życiu codziennym. Kolejnym celem była ocena faktycznych możliwości identyfikowania zapachów oraz wpływu zaburzenia powonienia na jakość życia w tej grupie chorych. Ponadto, podjęto próbę określenia zależności pomiędzy jakością życia wynikającą z zaburzeń zmysłu węchu a jakością życia zależną od samej choroby. Ostatnim celem była ocena wpływu poziomu satysfakcji z życia badanych oraz stopnia akceptacji choroby na ich jakości życia.

Materiał i Metody. Materiał stanowiło 125 dorosłych (60 kobiet i 65 mężczyzn), z PZZP, hospitalizowanych w Klinice Otolaryngologii w latach 2017 – 2018. U osób zakwalifikowanych do badania wykonano badanie laryngologiczne, TK zatok oraz badanie endoskopowe jamy nosa. Ocenę zdolności powonienia przeprowadzono przy użyciu testów węchowych tzw. Sniffin' Sticks Test. Ocena istotności węchu została wykonana z zastosowaniem Kwestionariusza *Importance of Olfaction*. Jakości życia w odniesieniu do węchu zbadano za pomocą kwestionariusza QOD (*Questionnaire of Olfactory Disorders*), a w odniesieniu do choroby z zastosowaniem kwestionariusza SNOT-22

(*Sino-Nasal Outcome Test 22*). Dodatkowo zastosowano dwie skale tj. skalę Oceny Poziomu Satysfakcji z Życia (SWLS) oraz Skalę Akceptacji Choroby (AIS).

Wyniki. Pacjenci z PZZP wielokrotnie błędnie oceniają swoje zdolności powonienia, często nie dostrzegając ich stopniowego pogarszania się. Ocena istotności wężu w życiu codziennym w grupie tych chorych nie różni się od oceny osób zdrowych. Jakość życia zależna od wężu u pacjentów z PZZP jest zdecydowanie niższa niż w populacji zdrowej i spada w zależności od pogarszających się zdolności powonienia. Jakość życia zależna od choroby, która również jest obniżona u pacjentów z zapaleniem zatok, ulega pogorszeniu wraz z obniżaniem się jakości życia zależnej od wężu. Poziom akceptacji choroby wśród tych pacjentów jest zdecydowanie wyższy niż w innych przewlekłych schorzeniach i koreluje z jakością życia badanych. Poziom satysfakcji z życia porównywalny jest natomiast do tego, który charakteryzuje populację zdrową. Nie wykazano zróżnicowania tego parametru względem funkcji węchowych ani innych korelacji z pozostałymi wskaźnikami.

Wnioski. W celu oceny funkcji zmysłu powonienia u chorych z PZZP należy stosować testy psychofizyczne, ponieważ wynik samooceny w wielu przypadkach jest błędny. Pacjenci z przewlekłym zapaleniem zatok przynosowych postrzegają istotność zmysłu wężu w życiu codziennym na podobnym poziomie jak osoby zdrowe, normosomiczne. W związku z faktem pogorszenia powonienia wraz z postępem choroby ich jakość życia zależna od wężu staje się więc zdecydowanie niższa. Pacjenci z przewlekłym zapaleniem zatok przynosowych charakteryzują się bardzo wysokim stopniem akceptacji swojej choroby a pogorszenie wężu wynikające z choroby nie wpływa na obniżenie akceptacji choroby.